

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 422/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti JUHODREVO, výrobné družstvo, Nitrianska cesta 119, Nové Zámky, zastúpenej advokátkou JUDr. Emou Zacharovou, Advokátska kancelária JUDr. Ema Zacharová advokát s. r. o, Forgáčova bašta 5676/7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 13 C 156/2012 zo 17. januára 2013, ako aj uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti JUHODREVO, výrobné družstvo **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2013 doručená sťažnosť spoločnosti JUHODREVO, výrobné družstvo, Nitrianska cesta 119, Nové Zámky (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 v spojení s opravným uznesením okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 zo 17. januára 2013, ako aj uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len krajský súd“) sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13 C 156/2012 sa sťažovateľ podanou žalobou domáhal súdnej ochrany výkonu vecného bremena zriadeného v jeho prospech na susednej nehnuteľnosti žalovaného (Prvá novozámocká STK, s. r. o.) spočívajúceho v práve prechodu pešo a motorovým vozidlom cez nehnuteľnosť žalovaného (ďalej len „zaťažená nehnuteľnosť“), vo výkone ktorého (rozumej vecného bremena, pozn.) mal žalovaný sťažovateľovi brániť oplotením zaťaženej pozemku, v dôsledku čoho znemožnil sťažovateľovi prístup k jeho nehnuteľnosti. Okresný súd uznesením sp. zn. 13 C 156/2012 zo 16. júla 2012 konanie o žalobe sťažovateľa zastavil s odôvodnením, že v danom prípade ide o vec už rozhodnutú (res iudicata) o ktorej mal okresný súd už rozhodnúť v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 263/08. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 242/2012 z 28. septembra 2012 toto uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie z dôvodu, že z uznesenia okresného súdu nevyplývalo, akým spôsobom posúdil totožnosť predmetu konaní vedených pod sp. zn. 13 C 156/2012 a sp. zn. 16 C 263/08. Po vrátení veci z krajského súdu okresný súd „rozsudkom“ sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 opätovne konanie o žalobe sťažovateľa zastavil,

a to znovu z dôvodu, že podľa názoru okresného súdu o danom predmete konania už rozhodol rozsudkom sp. zn. 16 C 263/08 z 10. decembra 2009. Následne 17. januára 2013 vydal okresný súd k svojmu rozsudku z 21. decembra 2012 opravné uznesenie, ktorým konštatoval, že v skutočnosti rozhodnutie sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 nemalo mať formu „rozsudku“, ale formu „uznesenia“. V dôsledku odvolania podaného sťažovateľom krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013 potvrdil „rozsudok“ okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 v spojení s jeho opravným uznesením zo 17. januára 2013.

Podľa sťažovateľa napádaný „rozsudok“ okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 v spojení s jeho opravným uznesením zo 17. januára 2013, ako aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013, ktorým krajský súd označené rozhodnutia okresného súdu ako vecne správne potvrdil, sú arbitrárne, svojvoľné, neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné, pretože sú podľa sťažovateľa založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že tak okresný súd, ako ani krajský súd nezohľadnili, že rozsudok sp. zn. 16 C 263/08 z 10. decembra 2009, ktorým mal okresný súd už v minulosti rozhodnúť o identickom predmete konania (ktorý mal byť aj predmetom preskúmaného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 156/2012) a ktorého existencia mala byť dôvodom na zastavenie napádaného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 156/2012, bol pre vecné posúdenie predmetu konania v podstatnej časti zrušený rozhodnutím krajského súdu.

Z príloh sťažnosti totiž vyplýva, že obchodná spoločnosť Prvá novozámocká STK, s. r. o. (ďalej len „žalobca“, v preskúmanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13 C 156/2012 mal však postavenie žalovaného, pozn.), sa už v minulosti v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 263/08 domáhal proti sťažovateľovi zrušenia vecného bremena viaznuceho na pozemku žalobcu v prospech sťažovateľa, pričom v tomto konaní sťažovateľ ako žalovaný uplatnil proti žalobcovi protinávrh, ktorým sa domáhal, aby okresný súd uložil žalobcovi povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu jeho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Okresný súd rozsudkom

č. k. 16 C 263/08-128 z 10. decembra 2009 žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel a vo výroku v bode 1 zrušil vecné bremeno zriadené na jeho nehnuteľnosti v prospech sťažovateľa a súčasne z tohto dôvodu vo výroku v bode 2 rozhodol aj o zamietnutí vzájomného návrhu sťažovateľa. V dôsledku odvolania podaného sťažovateľom iba proti bodu 1 výroku označeného rozsudku okresného súdu krajský súd tento rozsudok v odvolaní napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Následne okresný súd ďalším rozsudkom č. k. 16 C 263/08-206 z 10. februára 2011 žalobu žalobcu zamietol, pričom krajský súd v odvolacom konaní rozsudkom sp. zn. 9 Co 131/2011 z 10. novembra 2011 toto rozhodnutie potvrdil.

V uvedených súvislostiach sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Tak ako som už vyššie uviedol, Okresný súd Nové Zámky odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že podľa jeho názoru je tu prekážka res iudicata, pretože vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom na OS Nové Zámky pod sp. zn. 16 C/263/2008. Po posúdení skutkových okolností, na ktorých bol založený vzájomný návrh v konaní 16C/263/2008 skonštatoval, že ide v oboch prípadoch o rovnaké skutkové tvrdenia.

Opomenul sa pritom vysporiadať s podstatnou okolnosťou, za ktorej rozhodoval o našom vzájomnom návrhu rozsudkom 16 C/263/2008-128 zo dňa 10.12.2009 a tento zamietol. O vzájomnom návrhu rozhodol súd v tom istom rozsudku druhým výrokom, ktorý bol závislý na prvom výroku, ktorým súd zrušil vecné bremeno. Logicky teda, keď súd zrušil vecné bremeno, tak musel vzájomný návrh zamietnuť... Teda zamietnutie nášho vzájomného návrhu právne súviselo s tým, že súd vyhovel Prvej novozámočkej STK, s.r.o. a zrušil vecné bremeno. Pritom následne v neskoršom rozsudku v tom istom konaní sa právne posúdenie dôvodov na zrušenie vecného bremena zmenilo a došlo k zamietnutiu návrhu Prvej novozámočkej STK, s.r.o. na zrušenie vecného bremena. Odôvodnenie zamietnutia vzájomného návrhu je pritom obsiahnuté v jedinej vete odôvodnenia zamietavého rozsudku 16 C/263/2008-128 zo dňa 10. 12. 2009, v ktorej súd jednoznačne odôvodňuje toto zamietnutie rozhodnutím o vyhovení návrhu, ktorým zrušil vecné bremeno.

... Okresný súd Nové Zámky a následne Krajský súd v Nitre nesprávne posúdili otázku, či skutočne ide o res iudicata. Zo strany žalovaného dochádza trvale k porušovaniu mojich práv tým, že mi znemožňuje vykonávať moje práva vyplývajúce z vecného bremena.

Teda ide o pretrvávajúci stav... Rozhodnutie súdu o zamietnutí vzájomného návrhu nemá za následok zánik vecného bremena a ani zánik môjho práva domáhať sa na súde toho, aby odporca toto právo rešpektoval. Preto rozhodnutím Okresného súdu v Nových Zámkoch a naň nadväzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Nitre boli porušené moje ústavné práva.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 20 ods. 1 prvá a druhá veta, podľa článku 20 ods. 3 druhá veta, podľa článku 46 ods. 1, podľa článku 48 ods.2 ústavy a podľa článku 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo uznesením Okresného súdu Nové Zámky 13 C/156/2012-72 zo dňa 21.12.2012 v spojitosti s opravným uznesením 13 C/156/2012-77 zo dňa 17.01.2013 a uznesením Krajského súdu v Nitre 5 Co/55/2013-82 zo dňa 28.03.2013 porušené.

2. Uznesenie Okresného súdu Nové Zámky 13 C/156/2012-72 zo dňa 21.12.2012 v spojitosti s opravným uznesením 13 C/156/2012-77 zo dňa 17.01.2013 a uznesenie Krajského súdu v Nitre 5 Co/55/2013-82 zo dňa 28.03.2013 sa zrušujú a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada nemajetkovej ujmy v sume 2.000,- €, ktorú mu zaplatí Krajský súd v Nitre do 2 mesiacov.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania v sume 275,94 €, ktorú sumu Krajský súd v Nitre zaplatí na účet právneho zástupcu JUDr. Ema Zacharová, advokát s.r.o. vo VÚB, a. s.... “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 v spojení s opravným uznesením okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 zo 17. januára 2013 (bod 1), ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013 (bod 2).

1. K namietaným rozhodnutiam okresného súdu

V súvislosti s napádanými uzneseniami okresného súdu ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („*ak nerozhoduje iný súd*“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania, sťažnosťou pred ústavným súdom napádaných uznesení okresného súdu sp. zn. 13 C 156/2012 z 21. decembra 2012 a zo 17. januára 2013, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktorý sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa tak krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 55/2013 musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

2. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Pokiaľ ide o napádané rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem [zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)]. Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity.

Ústavný súd vzhľadom na citované ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy konštatuje, že keďže sťažovateľ vidí porušenie ním označených základných práv a práva v tom, že všeobecné súdy sa vecne nezaoberali jeho žalobou, ale konanie o nej v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci bez ďalšieho zastavili, čím mu v konečnom dôsledku týmto postupom bola odňatá možnosť konať aj pred krajským (odvolacím) súdom, sťažovateľ mal podľa názoru ústavného súdu z tohto dôvodu možnosť domáhať sa preskúmania postupu a rozhodnutia krajského súdu využitím mimoriadneho opravného prostriedku a to dovolania z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05), preto ho nemožno nahradiť rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe podaného dovolania mohlo dôjsť k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľom aj v konaní o sťažnosti, a to predovšetkým k zrušeniu rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 5 Co 55/2013 z 28. marca 2013. Tento záver potvrdzuje aj § 243b OSP, ktorý umožňuje dovolaciemu súdu zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. V rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia by sa dovolací súd v podstate musel vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu v tomto procesnom štádiu za neprípustné, hoci aj pre procesnú pasivitu sťažovateľa (*vigilantibus iura scripta sunt*).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu, pozn.) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd nad rámec poznamenáva, že sťažovateľ má možnosť domáhať sa ochrany svojho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu aj podaním novej žaloby na všeobecnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovateľ domáhal ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014